

NÉPNIEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

<p>Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.</p> <p>Megkapja e lapot minden kath. nép- oktatási intézet egy példányban ingyen.</p> <p>Előfizetési ár: egész évre kor. 6.</p> <p>Kéziratokat nem küldünk vissza.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal</p> <p>BUDAPEST,</p> <p>Szentkirályi-utca 28b. sz. a.</p> <p>(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)</p>	<p>A hirdetések árszabálya:</p> <p>A pályázati hirdetéseknek minden egyes szorot minden közlés után 6 fillér (3 krajczari) fizetendő.</p> <p><i>Egyéb hirdetéseknek:</i></p> <p>egész oldal ... kor. 22.— negyed oldal ... kor. 8 fél oldal ... kor. 16.— nyolczad oldal ... kor. 4</p> <p>A 60 fillér bélyegilletéket a hirdető fizeti.</p> <p>A díjak előre beküldendőek a Szent-István-Társulathoz.</p>
---	--	---

Elvi álláspontok «A kath. népiskolákkal kapcsolatos gazdasági ismétlő-iskolák szervezete és azok tanterve» ügyében.*

Mélyen tisztelt országos katolikus tanügyi tanács!

Mi, kath. tanítók, valóban nem erténők hivatásunkat, ba be nem látnók, hogy a gazdasági ismétlő-iskolák kérdése mennyire megszívlelendő, mennyire fontos. Ha a gyermek zseuge korában az elemi népiskola mindennapi hat évi folyamata vallásérkölesítés, hasznos ismeretek és ügyességek tekintetében maradandóbb hatást gyakorol a leendő emberre: úgy a gyermekből ma-holnap emberre növedő ifju karakterének, helyes élet-elvéinek, vallásos életirányának kialakulására nem kevesebb hatású a népiskolai képzés ama fokozata sem, a melyet az ismétlő-iskola képvisel. A 12—15. életév között helyesen érvényesülő nevelő-oktatás áthidalást jelent az elemi iskola és a gyakorlati élet között. Az elemi iskolából az életbe lépő ifju ember, mondhatni, életirányát tehát az ismétlő-iskolában nyert képzési szellemhez szabja: legalább addig, míg az élet iskolája ismét más irányba nem tereli őt. Epen ezért nem lehet előttünk, kath. tanítók előtt, közönyös az, hogy milyen szellemben történjen a 12—15. éves kath. gyermekek oktatása. A kath. Egyház, mely hivatásának tekintti, hogy híveinek erköleszerelmét, hitéleti érdekeit a bölesőtől a szög képviselje, szinten nem nézheti közönyt a régi ismétlő-iskolát ma és a jövőben pótolni rendelt mezőgazdasági ismétlő-iskola intézményének a gyakorlati életbe való behelyezkedésével, fejlődésével és a kath. érdekekkel való érintkezéssel.

Minden további bővebb fejtegetés mellözésével ismerkedjünk meg az említett intézménnyel.

*Egész terjedelmében közöljük e nagyfontosságú tanulmányt, melyet szerzője a kath. tanügyi tanács legutóbbi ülésén olvasott föl.

Az 1868. évi 38. t.-cz. 50. §-ban a közsegi ismétlő-iskolákra vonatkozólag ez az utasítás foglaltatik: «Ha ugyanazon helységben hitfelekezeti vagy egyéb népiskolák is volnának, melyekben csak hat évi tanfolyam van, azon iskolából kikerült gyermekek is a 15-ik évök betöltéséig kötelesek a közsegi ismétlő-iskolába járni». Erre a törvényes rendelkezésre támaszkodva, a közoktatásügyi kormány, a földmívelési miniszterrel egyetértve 1896. évi nov. 16-án 60.764. sz. a. kelt rendeletével «A gazd. ismétlő-iskolák szervezetében és tantervében az 1868. évi 38. t.-cz. 50. §-ban elrendelt ismétlő-iskolát újjászervezte, új tantervvel látta el s fölhiyta az egyházi hatóságokat is, hogy ezt az új intézményt erejükhöz mérten mentül szélesebb körben karolják föl.

Ha külön tekintjük a gazd. ismétlő-iskola szervezetét, azt látjuk, mintha a rendelet a régi ismétlő-iskolát lényegében nem változtatná meg, mert a népokt. törvény 48. §. alapján az új gazdasági irányú ismétlő-iskolában is három évfolyamra terjed az oktatás, szorgalmi ideje az egész tanévben szinten a minimális nyolcz hónapban szabatik meg, heti óraszama telen szinten öt, nyáron kettő. A népokt. törvény 57. §. alapján a hittanításra jelöl ki csupán még egy órát hetenkint. Figyelemmel van a gyermekek lehető elkülönítésére nemek szerint. Nyomatékat ad a kötelező magyar nyelvi oktatásnak. Azonban, ha a gazd. ismétlő-iskola tantervét vizsgáljuk, lényeges változást találunk a régi ismétlő-iskolához képest. Az általános ismeretek tananyaga fölött, épen szakiskola-jelleggel fogva, a gazd. ismeretek elmélete és gyakorlata érvényesül benne nagy arányban. S hogy e szakszerű oktatási követelményeknek a tanítók is megfelellessenek, erre nézve a földmívelési miniszter a földmívelő-iskoláknál évenként nyitott tanfolyamokkal, illetoleg a két évi kurzus elvégzése céljából adandó ösztöndíjakkal gondoskodik.

A gazdasági ismétlő-iskolát azokra a közsegekre teszi kötelezővé a miniszteri rendelet, a

mely községeknek lakossága túlnyomólag gazdálkodással foglalkozik s a mely községekben osztott iskolák vannak. Ez alól a kötelezettség alól a szervezeti utasítás 1. pontja szerint csak azok a polgári községek menthetők föl csupán, a melyekben a hűfelekezettek, esetleg az állam általnak föl gárdi ismétlő-iskolát.

A gazdasági gyakorlatok végezésére a polgári községi iskolát jelöli ki a miniszter, a melynek felállítására a polgári községek a mezőgazdaságról szóló 1894. évi XII. t.-cz. 43. §-ával kötelezettek.

A szervezeti utasítás a gazd. ismétlő-iskola fűntartásáról ekként gondoskodik: az 1894. évi XII. t.-cz. 101. §. alapján a mezőrendőri kihágásokból befolyó büntetespénzek meg lé nem kötött része továbbá az 1868. évi 38. t.-cz. 35. §-ban engedélyezett 50 %-os iskolai pótdonakigénybe nem volt megfelelő arányú egy része, végül, ha ezek a költségek nem volnaak elegendők, államsegély igénybevétele szolgál fűntartási alapul.

Az oktatás a gazd. ismétlő-iskolában az 1897. évi-jul. 10-én 10.980. sz. vall. és közoktatásügyi min. rendelettel ingyenes.

(Folyt. köv.)

Szoke Sándor.

Miképen kell a gyermekben a kötelességérzetet

a) fölébresztetni, b) azt maradandóvá tenni.

Vagy: Elműndöm a gyermekeknek Izsák fölébresztését. Szavaim, mozdulataim által, a gyermek lelkébe bevesődik a történet eseménye, a személyek eszébe jutása, mondása. A gyermeki élelnek képző ere még kegyzenant is lelke elé varázsolja az egész jelenetet. Itt közlés, értelmű megismerés folytán szerzettetett a megismerés, a képzet, melyből ugyancsak a lelki működés segélyét kétfélek az engedelmesség érzete, mely szintén szellemi érzelmi mozgalmasság.

E három példából látható, hogy az érzelmi érzetek az érzékekre ható közvetlen benyomásokból a szellemi érzetek vagyis az érzelmelek a közvetlen benyomás által kéltett képzetek hatásából származnak. E példákhoz látható továbbá, hogy az érzelmi érzetek keletkezése önkéntelen, a tudatos lelki működéstől függetlenül történhetik, ellenben az érzelmelek keletkezésénél mindig szerepet játszik a tudatos lelki működés.

Ezekből kifolyólag tehát a gyermek lelket úgy lehetünk fogékonyvá a szellemi észrevesésre, ha a) szeretetteljes, gyöngéd bánásmóddal, a megengedhető, de kedves hajlamainak (játék) kielégítésével kedélyt folytonosan kellemesen érdekeljük;

b) kedélyképző apró történetek elmondása által értelmi megismerő képességüket fejlesztjük s képzelmiüket élenkítjük, gyakoroljuk.

Ezen rész bevezető mondatában azt állítottam, hogy a kötelességérzet fölébresztésének módszere tekintettel legyen az érzelmelek lényegére. Ez állítás igazsága teljesen kitűnik ugyancsak az előbbi

három példából, melyek bizonyítják, hogy az érzelmelek s így a kötelességérzet is nemcsak kívülről ható tervszerű nevelői eljárást, hanem a gyermek reszeről tudatos lelki működést is igényelnek. Vagyis más szóval, tervszerűen kell a gyermek tudatába behelyezni azon reszint érzelmi reszint értelmi észrevesés által szerzethető képzeteket, melyből az érzelmelek fejlesztethetők.

A kötelességérzetnek, mint erkölcsi érzelmenek fölébresztésére irányuló módszernek — tekintettel az érzelmelek lényegére — teendői a következők:

a) Fogékonyvá tenni a lelket a belszemléletre, azaz a szellemi megismerésre, szerzettessünk vele több oly képzetet, melyekből a mi tervszerű segítségünk s az ő saját lelki működése által egy-egy erkölcsi érzelmenek tudatára jó.

b) Ugy a kötelességérzetnek, mint minden érzelmenek fölébresztése előtt adjuk meg neki az erkölcsi alapot, melyből annak az érzelmenek értéke, szükségessége bebizonyítható.

Azon érzelmelek pedig, melyek ezt az alapot megteremtik, a *jónak és igaznak érzelme*. Míg e két érzelmelem nem hatja át a gyermek belső világát, míg ezeknek abszolút becséről, erejéről meggyőződés nincs, a kötelességérzet fölébresztéséről szó sem lehet. Mint említettem, az erkölcsi fejlődésnek is megvan a természetes egymásutánja, mely szerint nem a kötelességérzetből fejlődik a jó s igaznak érzelme, hanem e kettőből a kötelességérzet.

S így a kötelességérzet fölébresztésére irányuló módszertani eljárás első sorban, vagyis kezdetben beleolvad azon általános nevelői működésbe, mely minden érzelmelem fölébresztésénél egyenlő, mert tekintettel kell lennie az érzelmelek lényegére.

Midőn a kötelességérzet fölébresztése véget ez általános, mondhatnám bevezető nevelői eljárást bevégeztük, kezdődik a fölébresztés módszerének tervszerű foka, mely már határozottan a kötelességérzetet előzolja, miután már az ennek kifejtésére, megértetésére az említett érzelmelek alakult erkölcsi alap megadott. S a neveléstani módszertannak ezen fókának kell alapos figyelembe venni a kötelességérzet fejlődésének rendszerét.

A kötelességérzet fejlődési rendszere alatt azt értem, hogy a kötelességérzet tág fogalmát a gyermek értelmi fejlődésének fokozatai szerint ugyancsak fokozatonként kell beilleszteni a gyermek erkölcsi tudatába. Valamint tapintatlan eljárás volna a kötelességérzetről mint önálló dologról hosszas előadást, oktató beszédet tartani, ép úgy elhibázott dolog volna azt a maga teljes fogalom körében már a fölébresztés kezdetén átnyújtani.

A kötelességérzetnek fejlődési rendjét igen helyesen megszabják az ember rendeltetése s azon viszonyok, melyek között földi élete lefolyik. De megszabják, sőt megkövetelik e fejlődési rendnek figyelembevételét az első évek vallástani s a gyermek külszemléletére csoportosított más tanítási anyaga is.

A kötelességérzet fejlődési rendjében a következő fokozatok állapíthatók meg, melyekre a kötelességérzet fölébresztésénél külön-külön figyelemmel kell lenni, mert ezek összesége teszi a kötelességérzet teljes fogalmát. E fejlődési fokozatok a következők: Isten, család, iskola, község, hazánk, rendeltetés.

Az iskolai nevelésnek eredménye akkor leszzen igazi erkölcsi gazdagsággá, ha központja az Isten. Csakis az Isten lényének s tulajdonságainak ismertetésével fejleszthetjük ki az említett erkölcsi alapot vagyis a jónak az igaznak érzelmét s csakis az Isten megismeréséből fejlődött alapra helyezhető az igazi kötelességérzet, melynek viszont erős visszahatása van az Isten iránti ragaszkodásunknak buzgóságára, erős voltára.

(1) Isten iránti hódolatunk, vallásos meggyőződésünk kötelességérzet nélkül csak esetleges, csak utánozó. Megismerve a viszonyt, melyben Istennel, mint teremttel vagyunk; megismerve az ő fölöttünk örökös gondviseletet, bennünket elhatalmazó jóságát; megismerve mindenhatóságát, mely életet és halált osztogat; megismerve lelkünk örök életet, mely eselekedetünkkel kifolyólag az isteni kegyelem jutalmazó vagy büntető igazsága szerint örök boldog, vagy örökké károsított lehet; lelkünk megrendül, önkéntelenül megindul s érzi, hogy a mindenséget betöltő Isten nélkül semmi vagyunk. Érezvén parányiságunkat, elcinte talán az elöttel vele járó főnartási ösztönből, lelkünknek ki nem magyarázható rokonérzetéből megkapatva vonzódunk e nagy Erőhöz; később — tudatosabbá válva a megismerés — az önkéntelen meghódolás átalakul áztatós megadásá, majd imádassá, melynek szükséges, sőt Isten által is parancsolt voltából fejlődik az Isten iránti kötelességérzet.

Az Isten iránti kötelességérzet fölébresztésére legelőbb gondot fordítsunk a nevelés legelső fokán. Valóságos kincs az iskolának a gyermeki lélek ezen az első fokon. Bünt követ el, ki e kincset az első benyomások erős, állandó hatásával nem próbál hasznosan forgo elöttökévé tenni. Módszertani eljárásunkat szabjuk a következő elvekhez:

(Folyt. köv.)

Veszprém.

Gubucz Lajos.

Az «Olvasmány tárgyi kezelése».

A népnevelőnek elég alkalma van az alsóbb néposztály házi nevelésének szomorú következményeivel nemcsak az iskola falai közt — hanem majd minden gyermekén visszatükröződően — találkozni, hanem főleg az életben a legelőbb való érintkezése alkalmával tapasztalhatja azt, hogy az a műveletlen és tudatlan szülő, vagy tágabb értelemben vett környezet, kinek kötelessége volna gyermekét vallás-erkölcsi szemlémben nevelni és fogékony szívében a nemzeti érzelmeket szoktatás és saját jó példájával felébresztetni, nemcsak hogy ezt nem teszi, hanem büntetlen, káromló, sőt nem ritkán a gyermeki

szenvértet is mélyen sértő, durva kifejezéseinek gyakori használása által azt a jó magot is kiömlömét, melyet az iskolában tanítója kamatoztatás végett szívébe vetett. Ez által tágas tere nyílik a legkülönbélebb nemtelen érzelmek szabad kifejlődésének.

Ezen nemtelen érzelmeket pedig annál is inkább nehezebb a nevelőtanonak a gyermeki szívből kitépni és kiirtani, mivel a gyermek idejének nagyobb részét nem az iskolában, hanem környezetében tölti. A szülői körben látottak és hallottak pedig mindig maradandóbb benyomást gyakorolnak a gyermekre mint azok, miket az iskolában lát és hall.

Ebből folyólag az is következik, miszerint a nevelve oktató tanításnak nemcsak a nemesebb s különösen a vallás-erkölcsi érzelmek fejlesztése és azoknak a gyermeki szívből való megszilárdítása, hanem még az ezen érzelmek ellentéteinek minél sikeresebb kiirtása és megutáltatása is egyik főteendőjét képezi.

Nem czélom itt ismétlésekbe bocsátkozni, de igenis hangsúlyozni kívánom még egyszer azt, hogy a mi nevelés-oktatásunk központja a vallás-erkölcsi nevelés lévén, fő kötelességünk azt és annak minden érzelmeit apolni és fejleszteni; nemcsak a szoktatás és saját példánkkal, hanem főleg az oktatás és ennek keretébe tartozó minden egyes tantárggyal.

Igaz ugyan, hogy a tantárgyak közül ezen czélra első sorban is a hittan és az olvasókönyvekben előforduló egyes kedély- és szívlepképző s valamely erkölcsi tanulságot magunkban foglaló olvasmányok és költemények vannak hivatva, de azért a többi, u. n. reálolvassmányok is alkalmasak ezen czélra; mivel a természet ismerete Isten ismeretére, ez pedig vallás-erkölcsiségre vezet.

Lássuk már most, hogy az elmúlt években megjelent és az osztatlan népiskolák III—IV-ik évfolyamára szerkesztett új «Olvasó- és Tankönyv» első részének, mely olvasmányai és költeményei alkalmasak ezen vallás-erkölcsi érzelmek fejlesztésére s azok ellentéteinek megutáltatására; nemkülönben azt is, hogy a reálolvassmányok kezelésénél mily gondolatmenettel történjen ezen érzelmek fejlesztése?

Hogy ezen összetett kérdést megoldhassam, mindenek előtt annak két részre való fölbontása válik szükségessé, melyek közül előbb az elsőre óhajtok felelni.

A vallás-erkölcsi érzelmek fejlesztésére és ellentéteinek megutáltatására alkalmas kedély- és szívlepképző olvasmányok és költemények kiválasztásánál is, azon a már általam hangoztatott elv lebegett szemem előtt, hogy az erkölcsi érzelmeknek alapja a vallásosság lévén, tehát első sorban is a vallási érzelmek fejlesztésére alkalmas olvasmányokat és költeményeket fogom elősorolni.

A hit, remény és szeretet érzelmének fejlesztésére alkalmas olvasmány: «A magvető», a költemények közül pedig: «Órangyalom», továbbá még «Az anya és gyermeke» című, melyben a

gyermek imádságának meghallgatását és ez által anyjának mennyegzőjé váló följuthatását reményli.

Az Isten földelmére, imádsására és tiszteletére: «A templom» és «Az asztali imádság»; az Isten iránt való hűle, engedelmisség és szent akaratában való megnyugvásra pedig: «A munka előtt» és «A nyári dal» című két költemény tárgyalandó.

Az erkölcsi érzelmek közül a részvet érzelmének ápolása és ellentétének megutáltatására: «A fegvelt zolyo»; az önmegtartózkodásra: «A karácsonyi ajándék»; a tisztelet, kegyelet, lécsület és hűle-érmek fejlesztése és ellentétének megutáltatására pedig: «Mária a Magyarok nagyasztora» és «Tisztejük Isten szolgáit» című két olvasmány; A szélsőség érzelmének fejlesztése és ellentétének megutáltatására: «A fészek» és «A labdázók» című két költemény; A türelem, jól, lelki szabadság és hazaszeretet érzelmének fejlesztésére: «Szapary Péter némes borszája» című olvasmány; «Magyar hős» és «Vándor öle» című két költemény; Az alázatosság, kímélység, ártatlanság és szemérmesség érzelmének fejlesztésére: «Magyarországi szent Erzsébet» és «Szent Alajos» című két olvasmány; Végül az igazság érzelmének ápolása és ellentétének megutáltatására: «Mátyás király Gömörben» című olvasmány.

Az addig elősorolt, s a vallás-erkölcsi érzelmek fejlesztése és ellentétéiknek megutáltatására alkalmas, kedély- és szívlepképző olvasmányokhoz sorolom még: «Az erkölcsi mondatok eltszabályok» címűt is, mely a többinek mintegy betétezősére látszik hivatalva lenni.

Most pedig, mielőtt a második kérdés tárgyalása, illetve értekezésem gyakorlati részének bővebb tárgyalásába becsatlakoznék, alkalomszerűnek találok, a népiskolai reál-oktatás céljáról is egy felvilágosítást vetni és azt emlékezetemben egy késsé följuttatni.

A népiskolai reál-oktatás ugyanis nem annyira mennyiség, mint inkább minőségileg fontos a tanulóknak, minek folytán abból csakis az veendő föl, a minnek a gyermek az életben valóban hasznát veszi és a mi kedélye és szívére is képzőleg hat.

A reál-oktatás ezen célja, különben kiténik az új «Olvasó» és Tankönyv» szerkesztéséből is. A reál-tananyagoknak a népiskolában ezen közeposztályban ugyanis egyik fő célja az, hogy a gyermek a hűle-Teremtől, annak fölséget, hatalmát és jogát az O. műveiből, minél jobban megismerje; szívvel Istenhez emeli, vallási érzelmét, életkiterít, Istenben való bizalmát növelni és erősíteni megtanulja.

A népiskolai reál-oktatás céljának ezen rövid körvonalozása után átterek értekezésem gyakorlati részének megoldására.

A vallási érzelmek közül, az Isten felelme, imádsága, az Isten iránt való hűle, engedelmisség és szent akaratában való megnyugvás fejlesztésére alkalmas reál-olvasmányok közül, szolgáljon mintául «A csapadékok» című olvasmány;

melynek tárgyalásánál a következő gondolatmennel fogok ezen érzelmek ápolása és fejlesztésére hatni:

Az olvasmány tartalmának, u. m. harmat, dög, köd, felhő, eső, hó és jégeső mikénti képződése és keletkezésének megmagyarázása és kikérdezése után így folytatom:

Tapasztaltatok már elég sokszor magatokon, hogy mikor szomjasak vagytok, mily jól esik, ha szomjuságotokat egy kis vízzel enyhíthetitek. Különösen nyáron, a nagy hőség egészen elbágyasztja és ellankasztja az embert.

Igy van ám ez, kedves gyermekeim, nemcsak az emberekkel, állatokkal, hanem a növényekkel is. Nagy melegben a növények is bágyadtak és szomorúan csüggesztik le virágaikat és leveleiket; de reggelenként, mikor éjjel egy kis harmat száll rájuk, egészen föl vannak vidulva és sokkal elevenebbeknek látszanak, mint dél felé, mikor a harmat már fölszáradt róluk. Már csak ez a kis nedvesség is mily jótékonyan hat rájuk, hat még egy jó eső! ez nemcsak a levelekre és virágokra, hanem még a gyökerekhez is lehat; minnek folytán a növények azután nemcsak hogy jobban nőnek, hanem sokkal erősebbek és szebbek is lesznek. Ha sokáig nem esik, akkor a növények elszáradnak, sőt néha egészen is kivésznek; a mikor azután úgy az emberek, valamint az állatok is éhséget szenvednek, mert hiszen tudjátok már azt, hogy az emberek és állatok fő táplálékát a növények, t. i. a búza, rozs, árpa stb. képezik. Ha tehát ezen táplálkozásunkra oly annyira szűkeges növények a hosszú szárazság miatt ki nem fejlődhetnek vagy egészen is kivésznek, akkor éhség és drágaság következik az emberiségre.

(Folyt. köv.)

Fegyvernek.

Petrascits Imre

A kath. tanító és tanítónőképző-intézetek rendtartásának tervezete.*

(javaslattal.)

ELSO RESZ.

Szervezeti szabályok.

I. FEJEZET.

1. §. A pécsi püspöki tanítóképző-intézet, a pécsi püspökségnek kizárólagos és elidegeníthetlen tulajdona és a mindenkori megyesi püspöknek, széküresedés esetén a káptalani helynöknek fő- és joghatósága alatt áll.¹⁾

2. §. A tanítóképző-intézet alapítása, alapjai és főhatósága folytán *katholikus* intézet; rendeltetése kath. meggyöződésű hazafias tanulókat nevelni.

3. §. Emlékeztetve az egész intézeti tanári kar és sze-

* A vallás- és közoktatásügyi min. kir. magas Miniszteriumának 1900. évi decz. 18-án 45.781 sz. a. kelt. rendeletevel, az állam-elleni tanító- és tanítónőképzők számára készült rendtartás nyomán kidolgozta: Döbrossy Alajos, A. kanonok, a pécsi tanító- és tanítónőképző intézetek igazgatója.

¹⁾ E rendtartás a pécsi püspöki tanító- és tanító-kepző-intézetek számára készült s ezért a szövegben a speciál püspöki tanítóképző-intézet. Kitével fordul elő, és ezen a miatt! nem változtattunk, hogy mindenben a javaslat hiteles szövegét adjuk.

Szék.

helyzet csak katolikus vallású lehet, és az intézetben is bizalmas kath. szellemnek kell uralkodnia.

4. §. A pécsi püspöki tanítóképző-intézet négy évfolyammal bír. Ezen négy évfolyam sikeres elvégzése teljesíti a tanítói képesítő vizsgálat letéveserét.

5. §. A pécsi püspöki tanítóképző-intézet egy-egy osztályába rendszerint 30-nál több tanuló nem vétetik föl, helyes indokolt esetekben azonban a püspök, vagy szeküresedés esetén a kaptalani helynök több tanulókat föl vételét is megengedheti.

6. §. A pécsi püspöki tanítóképző-intézet tantervét, rendtartását és képesítő-vizsgálati szabályzatát a megyés püspök, miután az intézet kegyura állapítja meg; tekintettel azonban a vallás- és közoktatásügyi min. kir. miniszternek 1900. évi decz. 18-án 45.781. sz. a. kelt. átiratára, az általa elemi tanító- és tanítónőképzők rendtartása, a pécsi püspöki, miután kath. képző-igényeihez alkalmazott jelen módosításokkal; az általa elemi népiskolai tanítók és tanítónők képesítő-vizsgálati szabályzata pedig 1901. évi febr. 5-én 474. sz. alatti püspöki intézkedéssel, a pécsi tanítóképző-intézetre nézve egész terjedelmében, a tanítóképzőt illetőleg mégis a tankepesítési díjnak fenntartásával már most kötelező, és a folyó 1900-1901-iki évi évfolyammal tartandó képesítő vizsgálatoktól kezdve — lehető lép.

7. §. A pécsi tanítóképző-intézetnek csupán rendes tanulóinak. Meg van azonban engedve, hogy magán uton készülő tanulók, főképen a tanítói képesítés megszerzésének céljából, a vallás- és közoktatásügyi miniszter hozzájárulásával, a rendes tanulóktól elkülönítve, a nemüknek megfelelő képző-intézetekben, osztályvizsgálatokat töltsenek, a mielő számukra rendes osztálybizonyítvány allitattik ki.

8. §. A tanulók mersökelt tandíján kívül egyéb könyvtári, önképzőkori, segélygyógyulati, betegápolási stb.) illetékek szedése csupán a püspök, vagy szeküresedés esetén a kaptalani helynök engedélyével történhetik.

9. §. A pécsi tanítóképző-intézet egyelőre négyosztályú gyakorló elemi népiskolával van összekötve, a gazdasági állítás céljaira pedig 2600 □ öhnyi kert szolgál.

10. §. A pécsi tanítóképző-intézetben közoktatás, esetleg internátussal együtt — allitattik föl. A tanítóképző intézet internátussal van ellátva.

11. §. A tanítóképző hivatásszerű munkáját az igazgató és a tanári testület végzi.

12. §. A pécsi tanító- és tanítónőképző-intézetek hatóságai az igazgató a tantestületekkel együtt, az egyházmegyei tanfelügyelő, és a püspök, vagy szeküresedés esetén a kaptalani helynök.

II. FEJEZET.

A tanulók fölvétele, mas intézetbe való atlépése, eltávozása, kizárása.

13. §. A pécsi elemi tanító- és tanítónőképző-intézetek első évfolyamába oly ép testű tanulók vétettek föl, a kik 14-ek életkorát már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és annyi képzettséget igazolnak, a mennyit a) fiúknál a felső népiskolának, a polgári iskola, gimnázium vagy realiskola első négy osztályának, b) leányoknál a felső elemiiskolának, polgári elemiiskolának és a felsőbb leányiskola és leánygimnázium első négy osztályának sikeres elvégzése nyújt.

E követelmények igazolása szabályszerű iskolai bizonyítvánnyal, vagy kivétel képen, a püspök, vagy szeküresedés esetén a kaptalani helynök engedélye mellett letelt fölvételi vizsgálaton történik.

14. §. A fölvétel módzatai a következők:

a) A fölvétel a következő iskolai évről mindenkor a megelőző iskolai év végzetéjével történik.

b) A fölvétel előkészítése végett az igazgató a tanári tanács megfigatásával jelentést készít, osztályonként és összegzően, a tanulók letszámáról, nemiségéről (bejárás, bentlakás stb. szerint) és elévett kedvezményekről (munkaség és mennyiség szerint); kimutatja e jelentésben, hogy mennyi és milyen kedvezmény szabadul föl az évfolyami kötelező következtében s ezekre mily mértékben

tarthatnak számot az alacsonyabb osztályokból fölvételi tanulók; végül egybeállítja, hogy hány hely, milyen kedvezményekkel üresedik meg a következő iskolai évről. Az egyházmegyei tanfelügyelő az igazgató-tanácsossal (l. 141. §. a) egyetértéssel e jelentés alapján a fölvételre vonatkozólag konkrét javaslatot tesz annak kitüntetésével és megokolásával, hogy fenntartandó-e a fentleges állapot, s ha változtatás szüksége forogna fenn, mennyiben érintené ez a képzőintézet költségvetését. A jelentés és javaslat fölterjesztésének határideje: márczius hó 20-ik napja.

c) A megyés püspök, vagy szeküresedés esetén a kaptalani helynök döntésének leérkezete után (ápril 20.), annak értelmében az igazgató május hó 1-éig a Hivatalos Közlönyben és a helyi lapokban a fölvételre vonatkozó pályázat-hirdetést tesz közzé, melynek lejárati határideje: május hó 31-ik napja. E pályázatról az egyházmegye érdekelt népoktatási intézeteit az egyházmegyei tanfelügyelő, a középiskolákat pedig a főigazgatók útján a püspök, vagy szeküresedés esetén a kaptalani helynök értesíti.

A pályázati kérvényekhez a következő okmányok és iratok tartoznak: 1. születési bizonyítvány; 2. iskolai bizonyítvány a megelőző isk. évről és az utolsó évi tanulmányokról szóló igazolvány, illetőleg évfolyami érteztő; 3. tiszt. orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára alkalmas voltáról; 4. hiteles községi bizonyítvány a szülők vagyoni állapotáról, a családító polgári állásának feltüntetéseivel; 5. hiteles családi kimutatás.

d) A fölvételi pályázati kérvények alapján történik. A mennyiben egyesekre nézve fölvételi vizsgálat engedélyeztetett (l. 13. §.) az ily vizsgálatok június hó 20-ik és július hó 10-ik napja közt az igazgató emoklésével a tanári testület előtt tartatnak meg.

e) A fölvételi kérvényekről az igazgató minősítványi kimutatást, a vizsgálatok eredményére, és a fölvételekre nézve pedig a tanári testület hozzájárulásával véleményes jelentést terjeszt az egyházmegyei tanfelügyelő elé, a ki a fölvételekre és a kedvezmények odaítélésére vonatkozólag részletes javaslatot készít s ezt az igazgató jelentésével a tanári értekezletnek erre vonatkozó határozatával és a kérvényekkel együtt július 20-áig fölterjeszti a megyés püspökhöz, vagy szeküresedés esetén a kaptalani helynökhez.

15. §. A tanítóképző-intézet magasabb évfolyamaiba rendszerint csak azok vétettek föl, a kik a megelőző évfolyamot ugyanazon intézetben miután rendes tanulók sikeresen elvégezték.

16. §. A tanítóképző-intézet III. évfolyamába fölvétel, a kik a polgári, vagy középiskola hat osztályát sikeresen végezték, és viselkedésük ellen kifogás nem forog fenn; a tanítónőképző-intézetek III. osztályába fölvétel, a kik kisdudvónői oklevelet szereztek, vagy a felsőbb leányiskola, esetleg a leánygimnázium hat osztályát sikeresen végezték. Az ilyen tanulók az I. és II. évfolyam különböző tárgyakból vizsgálatot tesznek, főnyomonkint zongora helyett esetleg hegedű. A vizsgálat díjtalan.

17. §. Évközben csak kivételesen vétettek föl más intézetekből növendékek. Minden ilyen esetben megkövetelendő az előesetű intézet igazgatójának hivatalos bizonyítványa.

18. §. A fölvett tanuló megelőző évi bizonyítványa, a meg a képzőintézetet el nem hagyja, letétképen az igazgatónál marad, a ki a bizonyítvány háttájjára a fölvételi dátumot írja.

19. §. A képzőintézet elhagyása évközben a) önkényl, b) betegség miatt és c) letelmi uton történhetik.

Az első esetben a tanuló csak a szülők, illetőleg helyettesek személyes közbenjárása vagy kelőben hitelesített igazolványa alapján, az utóbbi két esetben csupán hivatalos értesítésük után becsatolhatók el.

Az évközben eltávozott tanuló bizonyítványába, esetleg értesítőjébe is az eltávozás ténye, ideje és oka bejegyzetlik.

Kiszegítő tanulókat a pécsi tanítóképző-intézetnek növendékei az iskola évfolyamán nem becsatolhatók el.

(Folytatása következik.)

KÜLFOLDI TANÜGY.

A gépirás tanítása. A rohanva haladó kör mind többet követel. Ahg hogy a rönörítés világ-szeretle elterjedt, divatos s nepszerű lett, söt az iskolák is hatott, most nemet tanügyi férfiak tovább mennek követelésekben. Azt kívánják ugyanis, hogy a gépirás tanítását hozzák be kötelezőleg a közoktatás minden fokozatába, kezdve az elemi, mindaddig, míg az összes nemet tanítóifuság el nem sajátítja azt az irást: kötelező tanításu később csupán az elemi iskolákra szorítkoztaták s a középiskolákban legtöbbször olyan mádrta volna az tökéletesíthető, mint ma-pedig sebekszik a szeprirással. Az iskolákat a megfelelő irogepekkel ellátni az államnak s más iskoláértartó hatóságoknak volna a földadata. Kiemelik azok a nemet tanügyi férfiak, hogy a gépirás tanítása az Egyesült-Államok összes iskoláiban kötelező, a föntartó hatóságok kötelesek olyan irogepekkel ellátni iskoláikat: kiemelik továbbá, hogy különösen a nagy városok fektetnek súlyt a gépirás alapos elsajátítására s példának *New-York, Chicago, Boston* stb. iskoláikat a legtöbbszörösb irogepekkel látják el. Azt is hangsúlyozzák a nemet tanferfiak, hogy a gépirásnak máj, magán-utón történő elsajátítása nem kielégítő, nagyrészt a zének gyárosai eszközölték tökéletlenül, a kik májel is akarnak gyártmányaiknak reklámot sze-rezni. Az iskola nyújthat csak garanciát, hogy a legtöbbszörösb irogepek vitetnek máj használhatóságy a gépirás elsajátítása is epen olyan tökéletes lesz, mint a közönséges irás es olvasás. Es teljes joggal hivatkoznak arra, hogy kereskedelemi es ipari vállalatok, állami, községyi hivata-lók es egyéb rodák mindinkább igénybe veszik a gépirást. Azt hisszük, hogy erre Magyarország-pénél csak a fővárosban s nagyobb vidéki városokban volna szükség, tekintettel arra, hogy kereskedelmi es ipari fejlődésünk nem érte el Németországot vagy Amerikát s kétségtelen, hogy nálunk is lehetne foglalkozni a nemet tanferfiak-nak most vizolt javaslatával.

EGYESÜLETI ELET.

A kath. tanügyi tanaes ülése. A máj számban közzetett ismertetésünk kapcsán még a következőket söljük. Az elnök azon elhatározással fogadott jelentése után, hogy a plénum az ügy alkalmából üdvözölte s arra meleg-bungu válaszolt, — jelenté, hogy a központi iroda es a tanügyi tanaes kötelessége Vasváry herczegrímás évi 400. Császári legrégj kérésére csak pe. 12. évi 200 koronát átvas. Az írás köszönetel mind ezért a két lömpnek s megbízta az elnökséget, hogy a novemberi ülés idevonat-kozó határozatát értelmében a többi egyháztanácsot is kéresse meg, ez irányban. A bizottság ezután köszönetel mond a Szent István-Társulatnak, a miért a központi iroda helyiségét egy kishálójat átengedi. A magyar katolikus nepekutatás kiencsazásidos történetét íratta meg a bizottság a vizitátok alapján Musós Sándor minoritarendi taní-tovályt máj aprillás halasztást ker. A bizottság e halasz-tást megadja. A máj tagok üdvözlése után Döbrössy Alajos előadást tartott az állam tanügyi kormányzatának az állami tanítóképzőintézetek új rendtartására es a képesítő viz-

galatok új szabályzataira vonatkozólag. Kész munkálatot terieszt a bizottság elé s kerí, hogy ez fogadttassék el a katolikus tanítóképes egeten szükségesé vált országos rendezésnek alapmunkálatául. A javaslatot egész terjedelmében adjuk. Hozzászójtottak Fonyó Pál, máj *Gazdasági Világ* mindenek előtt örömenek ad kitejezést a fölött, hogy a tanaes ily fontos kérdések komoly tárgya-lásával rálepett végre a kath. iskoláügy *egységes rendezésé* s reméli, ezentúl még fog szünni az egyházmegyén-ként való elzárkózottság es szétszóródás, mely szerinte a kath. iskoláügy egyik legnagyobb gyengeségét képezi. Hangsúlyozza ezután egy kath. fi. polg. isk. tanítóképző föléllításának ehető szükségét, mert úgy látja, hogy ezen iskolák a választáiban, söt sokszor atheista irányú tanár-képzés miatt a keresztény szellem, a kath. öntudat lassú-de biztos kiirtásán dolgoznak. Attérve a képezdei rend-tartás es képesítői szabályzat kérdésére, kijelenti, hogy bármily őszinte tisztelettel viseltetik is az előadó kép-ségei es személye iránt, mégsem tartaná helyesnek, ha a bemutatott tervezetele a részletek ismerete nélkül, mintegy vakon elfogadná a tanaes, hanem javasolja, hogy tanná-mányozás végett adassék ki az egyes kath. képzőknek es ezek véleményének figyelembe vételével dolgoztassék át. Szóla a maga részéről nem tartja helyes tanügyi politiká-nak az állami intézetek szolgái utazását. Szerinte a kath. iskolák függetlenségét független es önálló intézkedésekkel is ki kell domborítani. Fölvágya a tanaes figyelmét az állami képezdei tanárok nyilatkozataira, kik a miniszter-rendtartást es képesítői szabályzatot a megjelenés előtt esítelték a megjelenés után pedig úgy üdvözölték, mint jelentékeny löpést az egységes es általános tanítóképesítés fele. Ez szerinte nagyon gyanús, a miért is a miniszteri tennedet több jelentékeny hanyának megjelenése után ajánlja, hogy a kath. iskolák igyekezzenek önálló intéz-késsel is kimutatni függetlenségüket, mivel nagy hiba volna szerinte még akkor is az állam szekerébe kapaszkodni, a mikor annak szelleme nemcsak elter a keresztény iránytól, hanem még nyíltan ellene is fordul. Hangsúlyozza a polgári tanítóképes beállításának fontosságát s nem tartja helyesnek, hogy a katolikus tanítóképzők ügyeinek rendezését az állam munkálatára támaszkodva teszi a bizottság, mikor ez erre önállóan is képes s aitol tart, hogy ez máj precedensnek veszik s később máj igazán rendelkezni fog az állam es tekintetben is a katolikus tanítóképzőkkel. Dreisziger az állam részéről es szabály-zatoknak az egyházi föhatóságokhoz való áttételét egy-sze-ten udvarassági ténynek minősíti. Azt ajánlja, hogy Döbrössy munkálatát fogadttassék el a tárgyalás alapjául. Szóke Sándor nem tartja a szabályzatot ezuttal megvitat-hatónak, hanem ajánlja, hogy küldessék meg az egyes tanítóképzőknek hozzászólás végett azzal, hogy záros határidőre véleményüket az elnökséghez küldjék be. E vélemények adassanak át a bizottság tanítóképzési szakosztályának, a mely egységesítvén a munkálatot, a püspöki kar elé terjeszse jóváhagyás végett. Hozzászó-jtottak még Ember Károly, ki jönnek látna, ha az egyház-terjedelmek erről a mozgalomról eleve értesítenének, hogy kegyesen bevarnák a tanaes munkálatát. Bertalan Vincze azt ajánlja, hogy a tanári testületek véleményei előzetesen az előadóhoz küldessenek összesítés végett s az terjeszse aztán munkálatát a plénum elé. A határozat Szóke es Dreisziger indítványa értelmében kimondottot s az előadóknak hála köszönet nyilvánított. Ezután Szóke Sándor tartotta meg előadását a gazdasági ismétő-iskolákról. A nagybesű munkálatot egész terjedelmében adjuk. Ez a tétel behatóvítta provokált. *Csávolszky József* csupán az első pont kihagyását kerí, mert ő azt veszi ki e pontból, hogy a miniszter az egyházi hatóságokkal rendelkeznek a kivált pótrendelet által. Ez pedig hely-telen volna. *Ember Károly, Csávolszky apát* a magassága es az előadó interveziója között különbséget nem talál. Előadó szerinte csak arra céloz, hogy az 1868: XXXVIII. t. c. 11. §-ban a kath. iskoláknak biztosított anyagi források a közigazgatási hatóságok közreműködésével a katolikus iskolák fejlesztésére felhasználhatók legyenek. Ezért kell a miniszteri rendelkezés ez esetben is s indítványozza es hangsúlyozza, hogy a kath. gazdasági

tanulmányok számára egy tantörvényszabályzat kidolgozása kezdessék meg s terjesztessék föl jóváhagyás szolgálatára a magas püspöki karhoz. *Fonyó és Guzsvenitz* is megismerik az előadó tetteit. *Dreisziger Ferencz*: Az elemelő iskoláztatás, mint a 30 éves tapasztalat igazolja, nem válik be, ezáltal meg nem felel, így tehát a gazdasági ismételő iskola eszméjét is helyteleníti. A nép gazdasági képzését felülről kell kezdeni, hogy a példák és az élet gyakorlata hasson általánosan a nép gazdasági művelésére. A gazdasági ismételő iskola meg ha szerencsésül intézmény volna is, nem érne célra, mert az oktatás területén nem hathat oly erősen az érzelme, hogy ez magánról adjon a szülők sok százados gyakorlatának megismerését. Jogosultaknak tartja előadó határozati pontjait, mert egy korelátióntermény révén megseretik iskolánk szellemét és önérendelkezési jogait. Az első pont oly mélyen érinti óhajját, hogy a kormány kívánja pótlendőtlenül a közegének precizitirozza az oktatás eljárásukat s a helyi gazdasági ismételő iskolákkal szemben. A bizottság ezen általános lelkesedéssel elfogadta Szöke dolgozatát. Május 22-én a tanuló feltek adóznak a rendezése kerüli szöke. Tizenkét helyről jött erre jelentés, mely jelentések nem nyújthatván teljes világosságot, a kérdések a megválaszolását a következő ülésekre halasztja, a miért *Robn Napton* indítványára, a jelentések benyújtásának határidőjét meghosszabbítja s kéri az értekezletet, hogy a jelentéseket minél pontosabban adják be. A bejött jelentéseket egy szűkebb bizottság tárgyalja és tanulmányozza az előadónak törvényeket. A bizottság tagjai lettek: *Bertalan Karoly, Dreisziger Ferencz, Bertalan Vincze, Barabás Karoly, Steinberger* elnök felolvasztatta ezután a bejegyzésmáshoz intézett kimerítő jelentését, mely eljenzessé vált tudomásul az úts. *Bertalan Vincze, Robn Napton* és *Barabás György* felszólalása után elhatározták, hogy a kongresszus felolvasást tárgyaló összes iratok összegyűjtve, külön füzetben mint emlékkönyv kiadassék és minél szélesebb körben terjesztessék. A megválaszoltakkal *Dreisziger* újkárt bizta meg az elnökség, *Bertalan Vincze* ezen indítványát fogadtattak el. A népiskolák közigazgatásának egyvötelű eljárása szempontból szükséges összes az iskolák bel- és külterületi nyomatványok nyomatványok szerkesztése vegett küldjön meg a szűkebb körű bizottságot és ezen bizottság munkájának felülbíráltása után kerítettessék föl a püspöki kar, hogy azt általánosan kötelezővé tegye s a kiadással a Szent-István-Társulatot bizza meg, melyből bizonyos mértékben a tanügyi tanácsra esnek. 2. Gondoskodik a tanács, hogy a század bizottság minden egyes tagja egy-egy feladatot által kiállított okiratot kapjon, mely mint hátrahagyott szolgálja példátul a katolikus tanügyi terén kifejtett munkásságáért. Végül a század bizottság közgyűlésének idején augusztus hó második felé, állapotok meg *Tóth Géza* indítványait a jövő gyűlésre kitűzték. A pénzüri jelentéssel a gyűlés befejezett.

VEGYESEK.

A munka jutalma. A B-Gyarmat vidéki róm. kath. tanítványok egyesülete *Ember Károlyt*, a kath. tanügyi kongresszus világi elnökét, a kath. tanügyi fejlesztésére irányuló töretlen hűséggel folytatott munkásságáért kiváló dísztagjává választotta, az erről szóló díszoklevelet *Ember V. esperes* elnök küldte meg lapunk szerkesztésének.

Szülők gyűlése. Érdekes kísérletnek számíthat a tanítványok gyakorló főgimnaziuma, *Wallaces* miniszter felhatalmából megtartották az első középiskolai szülői konferenciát, melyen az iskola népességé szerint való előkelő részvétel vett részt. *Badics Ferencz* igazgató nyitotta meg az értekezletet azzal, hogy vázolta a szülők értekezletének feladatát. A szülőknek úgy mond, a kinek a régi iskola nevelt, meg kell ismerniük az új iskolát. A kettő között nagy a különbség. Hogy miképpen hat a mostani oktatás a tanulóra, ezt a szülők mondhatják meg. Az eljenzessé fogadott beszéd után *Waldapfel János dr.* értekezett az iskolai

és a családi nevelés feladatairól. Ezzel megindult a szülők vitája. A legtöbben nem az előadó tetteihez szóoltak, hanem inkább gyermekükről és az iskoláról, melybe gyermekük jár, volt egy-egy észrevételük. Így *Fuchs dr.* nehézknek tartja az iskola induktív módszerét, mely annyira kifárasztja a tanulót, hogy délután 5-6 óráig kell kipihennie a tanulókat. Ezzel szemben *Szunyogh Szabolcs* képviselő helyesnek találja azt az intenzív figyelmű munkát, a mit a diáknak ebben az iskolában végeznie kell, mert így otthonra, kivált az alsó osztályokban, nem is marad tanulni való. *Peregrinyi* konkrét tételt kért a szülői értekezlet anyagául, például a házi feladatok elgát. *Pollacsék György* az egyedüli asszony, aki felszólalt, az egyéniségre való nevelés részleteit szeretné hallani. *Kvassay Jenő* tanácsos pedig a tanítás és a nevelés helyes viszonyát sürgeti. *Waldapfel János dr.* előadó összefoglaló és záróbeszéde után azzal az óhajtalással végződött az értekezlet, hogy a sikerült kísérlethöz mihamarabb rendszer szokás legyen.

A kath. tanítók orsz. bizottságának szakosztályai s azok tagjai: *I. Helyettesi szakosztály:* *Bundala Mihály, Ember Károly, Fonyó Pál, Geregy József, dr. Glattfelder Gyula, Gyürky Odon, Krizsán Mihály, dr. Karácson Imre, dr. Puri Iván, dr. Steinberger Ferencz, Számord Ignác, dr. Valtér Gyula, Vég Kálmán, dr. Zelliger Vilmos.* *II. A népoktatásügyi szakosztály:* *Barabás György, Bertalan Vincze, Bodnár Gáspár, Breznay Imre, dr. Csávószy József, Dreisziger Ferencz, Ember Károly, Fejes János, Gubecz Lajos, Juhay Antal, Petrovác József, Robn József, Schütz Imre, dr. Steinberger Ferencz, Számord Ignác, Szűcs János, Tóth Géza, Gyürky János, Ujlaky Géza, Walter Károly.* *III. A nőnevelési szakosztály:* *Breznay Imre, Ember Károly, Erdődy János, dr. Glattfelder Gyula, Katinszky Gyula, Petrovác József, dr. Steinberger Ferencz, Számord Ignác, Szöke Sándor, dr. Walter Gyula, dr. Weszely Odon.* *IV. A tanítóképző szakosztály:* *Bertalan Vincze, Bodnár Gáspár, Dobrossy Lajos, Dreisziger Ferencz, Ember Károly, Erdődy János, Fonyó Pál, Gergely József, Gallér Kristóf, Guzsvenitz Vilmos, Haller József, Juhay Antal, dr. Karácson Imre, Oberl Agoston, Petrovác József, dr. Steinberger Ferencz, Szöke Sándor, Vég Kálmán, Zelliger Arnold.*

Méhészek figyelmébe. A Székelytől Gyergyó nevű vidéken a napokban egy értékes *Méhéskönyv* című mű jelenik meg *Józsa Sándor* ismert jeles méhésztől. *Szerző* hosszas kísérletezés útján fenyvesen bebizonyította, hogy a méhészkedés nemcsak hazánk enyhe éghajli vidéken nyereséges, de a felföld zord bércezt között is kitűnő, eddig nem is remélt szép sikert biztosít e kedves foglalkozás — ha a megfelelő szakismeret nem hiányzik. E fontos tapasztalatait állította össze szerző könyv alakjában. Addig is, míg alkalmunk leund e praktikus könyvvel bővebben foglalkozni, hazafias örömmel ajánljuk a méhészeknek megrendelésre. Megrendéseket elfogadnak a kiadók: *Létz János* és *Társ Gyergyó-Szent-Miklóson* (Csikmege). A könyv ára 1 korona 60 fillér (80 krajczár).

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Nemes-Ócsai róm. kath. iskolához okleveles tanító kerestetik. Javadalmazása: 200 korona hitközségtől, 600 korona államsegély és 48 korona lakbér. Kérvények *április 10-ikéig komárom-ésiesri esperes* úrhoz küldendők. *Pápai Gyula*, iskolaszéki elnök. 107 1-1

Egri érseki megye.

A **mercesi** (Borsodn.) róm. kath. kántortanítói állomásra 1901. *április 23-án* pályázat hirdettek. I. Jövedelme mint tanítónak: 61 tanuló után fejenként 40 krajczár — 24 frt 40 kr. Ismételő iskolai fizetés 6 frt. II. Mint kántornak készpénz 21 frt 70 kr. Terménybeli járuék 108 házaspár után páronként 1 véka rozs, összesen 27 kőből, 16 szekér

Stóla stóla IV. r. deputátum ezmen 4. fr. 40 kr. 14. Szőlő nem választandó jövedelem 13 hold és 963 l. ol szántóföld, a lőkőesség által szántva-veve, behordva 1 a vőő-magot a kántortartó udja, 1. r. mindig ugár; 1 hold rét a lőkőesség által kaszálva, gyűjtve, behordva; 5 vekás növény kert, lakás, melléképület. A pályázók oklevéllel Mérésen jelentkezzenek. Kötelessége a megválasztottnak jövedeléseknél Velezden és kenyédm. Megjegyzés: Remény van új tisztes lakásban és államségélyhez, mely utóbbiért a kérvények küldendők. *Ságo-Nemethi. Az iskolásé. 108. 1-1*

Kassai egyházmegye.

Hernadnemeti Zempléni (rom. kath. kántortartói) állomás-javadalmazása: 10 kath. hold szántóföld, melyből 400 l. ol. hásonberti udak. Stóla 160 kr. Párber 30 holdrafter tegyes életnemű rozs; tengeri, hozzá 60 kor. perz. Tűzoltóes. gyermekéknél 250 kor. és 126 eszke. Ismételő asszálások miatt 40 koronát. Különle ezmeneken 40 kor. 2 fillér kap. Van 4 darab telen, és 6 darab szereszetelhetési jog; 2 vekás kertje, 2 szobából álló lakása, megfelelő gazdasági épületekkel. Tamnyelv magyar. A pályamólványok köllően felszerelve jún. *Kákos Endre. Leveleshez. Heroldtomlebe* (posta helyben) küldendők, hol júli. évi *április 24-iké* virgam, a pályázók személyesen megjelölni tartoznak. 109. 1-1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A görbenedi plébánia megüresedett rom. kath. kántortartói állásra pályázat hirdették a következő javadalmakkal: szabadtárs, mely áll 2 szobából, konyha, kamra és szűke és melléképületekkel, szőlő kerttel kapcsolatban. 500 koronát 60 fillér készpénz, 12 köböl kétszeres búza és 10 köböl szemes tengeri, 12-ol. tűzifa, 1994 kath. hold szántóföld, 4 kath. hold legelő, 4 kath. hold kaszáló 4 kath. hold erdőtelőség. Tamnyelv magyar. A résztvevők okmányokkal felszerelt pályamólványukat mestáros és fölszteleendő Vinkler József címzve, *április 10-ig Lundenmeyer Károly* th. kimonok, kerületi esperes úrhoz *Tenkész* küldjék. Személyes megjelenés nem szükséges, mivel az állás ányvezés újan töltetik be. 101. 2-2

Pécsi egyházmegye.

A kölesdi (Tombavármegye) rom. kath. plébánia kántortartói állásra 1. évi *április hó 14-én* 11. e. 10 óra választás újan pályázat hirdették javadalom: 1. Államségély 400 korona 1. évi előleges részletekben. 2. 2 1/2 hold szántóföld és szőlővezető, jelenleg bérbeadva 80 kor. 32 fill. 3. Templomkert, melyből évi tiszta jövedelem jelenleg 30 kor. 4. Párpenz páronkin 4 kor., jelenleg 40 pár van. 5. Tanuló tanulónként 4 kor. jelenleg 25 tanuló van. 6. Ismételő-iskola tanításért a községtől 60 kor. 68 fill. 7. Tisztesleges és kényelmes lakás, melléképületekkel és 179 es. házikorttel. A zenében lepzettek plumben részesülnek. Kötelessége: A rendes és ismételő tanuló tanítása. Minden templom istentiszteleten, úgy délelőtti, mint délutáni orgonálni és énekelni. Tamnyelv: magyar. Kérvények a kölesdi rom. kath. iskolaszéki elnökséghez *április hó 12-én* bezárolag beküldendők. Az állás a választási megerősítés után foglalandó el. Kajlaacs. Bereznai Sándor plébános, iskolaszéki elnök. 111. 1-1

Váczi egyházmegye.

A szecsénykei rom. kath. kántortartói állomásra pályázat hirdették a következő jövedelemmel: 1. szabadtárs, 2. szoba, konyha, kamra, felszer. ol és konyhakerttel, 2. 8 hold szántóföld és egy hold rét, 3. 4 ol kenyér 152 l. és 6 korona deputátum, 4. 448 korona államségély és 100 korona körlettel, 5. legalább 60 pár után egy veka rozs és 25 krajczár, 78 házszám után fél negyed rozs tanítás ezmen, 6. circa 40 korona stóla. Az állomást emyeni új tisztes lakásban és államségélyhez, mely utóbbiért a kérvények küldendők. *Árkabovics Sándor* iskolaszéki elnök, *Beeske* nográmegye, u. p. Nográn-Berezse. 105. 2-2

A **menedői** (Pestmegye) rom. kath. kántortartói állásra a következő javadalommal pályázat hirdették: Tisztesleges lakás házikorttel: 14 1/2 hold szántóföld, haszonvezető adótelérrel; körülbelül 108 pár után a szokásos egy veka rozs és 60 fillér páronkin; deputátum és földmunkaváltság ezmen 145 korona; stóla körülbelül 100 korona; egyházmegyei adótványból 42 korona. Ohajtandó, hogy a pályázók nemleg a töl enekésben is járások legyenek. A választás április 23-án délelőtt lesz Menden, melyre személyes megjelenés kívántatik. Az özvegy kántortartói özvegyi joga 1. évi május 20-ig tart, az állomás ekkor foglalandó el. Oklevél és egyéb okmányokkal felszerelt kérvények 1. e. április 21-ig bezárolag, fölszteleendő *Dr. Károly Imre* esperes-plébános és kerületi tanfelügyelő úrhoz küldendők. *Nagykátára* (Pestmegye). 110. 1-1

Nagyheti szertartások.

Oficium Hebdomadae Sanctae.

Magyar és latin szöveggel. Az egyházi hatóság engedelmével.

Ára: füzve **K 2.40.**, angolvásonkötés **K 3.20.**, bőrkötés vörösmetszéssel **K 4.40.**, örkő és arany-metszéssel **K 5.20.**, chagrinkötés **K 7.**... igen finom borjúbőrökötés **K 8.**...

Levelek az első szent áldozás után.

Franciaiából fordította: **Stadler Endre.**

Ára: bővásonkötésben **50 fillér.**, egész vásonkötésben **80 fillér.**

A bérmlás szentsége.

Előkészítő oktatások a bérmlás szentségének fölvételéhez. Írta **Novák Lajos.** (Az egyházi hatóság engedelmével.) **Ára 24 fillér.**

Megrendelhetők legczélserűbben a pénz előleges beküldésével

a **Szent-István-Társulat** könyvkiadóhivatalában
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28/b.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Oszt. Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolesőbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 27 évi fennállása óta

800-on felül új orgonát

épített, melyek közül 300 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.